

האם אתה רוצה להיות "בן עולם הבא"?

אורח חיים החדשי

לימוד שולחן ערוך אורח חיים לכל החודש - ח' עמודים ליום

כל השנה "הלכות" ב"כל יום"

חובטת לו שהוא "בן עולם הבא"!

קודם הלימוד יאמר: הנני רוצה ללמוד. כדי שביאני התלמוד לידי מעשה. ולידי מדות ישרות. ולידי דיעת התורה. ובהיני עושה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם יהוה ובשם אדני מתנחלים יאהדונה"י על ידי הנעלם בדחילו ורחימו ביהודא שלים בשם כל ישראל.

ו לחודש

המשך הלכות נפילת אפים, סימן קלא – דיני נפילת אפים

ח. אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו כשמתפלל על הצבור אלא אם כן הוא בטוח שיענה כיהושע בן נון. הגה: וכן אסור לכל אדם ליפול על פניו בפשוט ידים ורגלים אפילו אם אין שם אבן משכית (הגהות אשירי סוף פרק תפלת השחר וריב"ש סימן תי"ב) אבל אם נוטה קצת על צדו מותר אם אין שם אבן משכית וכן יעשו ביום כיפור כשנופלין על פניהם אם יציעו שם עשבים כדי להפסיק בין הקרקע וכן נוהגין (מרדכי):

סימן קלב – דיני קדושת ובא לציון, ובו ב' סעיפים

א. מתרגמינן קדושת ובא לציון וצריך ליהרהר בו מאד לאמרו ככוונה. הגה: ולענין אם היחיד אומרה דינה כדין קדושה שביוצר ועיין לעיל סימן נ"ט. ובקדושה שבתרגום יחיד אומרה ולא שנים ואין לאמרה בקול רם (בית יוסף סימן נ"ט):

ב. אסור לאדם לצאת מבית הכנסת קודם קדושה דסידרא. הגה: ואומרים אחר סיום התפלה עלינו לשבח מעומד (כל בו). ויהיה לאומרו ככוונה וכשמגיע אל אל לא יושע יפסיק מעט קודם שיאמר ואנחנו כורעים וכו' (טור). ואומרים קדיש יתום אחר עלינו ואפילו אין יתום בבית הכנסת יאמר אותו מי שאין לו אב ואם ואפילו מי שיש לו אב ואם יכול לאמרו אם אין אביו ואמו מקפידין (אגור ותשב"ץ ותשובת מהרי"ל סימן ס"ד). ויש לומר פטום הקטורת ערב ובוקר אחר התפלה ואומרים תחלה אין כאלהינו וכו'. ואומרים השיר שהלויים היו אומרים במקדש שחרית לבד (טור). ויש שכתבו ליהרהר לומר פטום הקטורת מתוך הכתב ולא בעל פה משום

התורה בימין (מהרי"ל). וכשעולה הראשון לקרות אומרים ברוך שנתן תורה כו' (כל בו):

הלכות קריאת ספר תורה

סימן קלח – סדר קריאת התורה ביום ב' וז', ובו י"ד סעיפים

א. בשני ובחמישי ובשבת במנחה קורין שלשה אין פוחתין מהם ואין מוסיפין עליהם ואין מפטירין בנביא. הגה: ואם היו ב' חתנים בבית הכנסת והם ישראלים מותר להוסיף לקרות ד' דלדידהו הוי כיום טוב שמותר להוסיף (מרדכי פרק הקורא עומד הגהות מיימוני פרק י"ב מהלכות תפלה). ונראה דהוא הדין לשני בעלי ברית דיום טוב שלהם הוא כדלקמן סימן תקנ"ט. (ודין שבת ויום טוב עיין לקמן ריש סימן רפ"ב לענין הוספה):

ב. מקום שמפסיקין בשבת שמפסיקים בשבת בשחרית שם קורין במנחה ובשני ובחמישי ובשבת הבאה. הגה: אם בטלו שבת אחת קריאת הפרשה בצבור לשבת הבאה קורין אותה פרשה עם פרשה השייכה לאותה שבת (אור זרוע) (ועיין לקמן סימן רפ"ב):

ג. כהן קורא בתורה ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל:

ד. המנהג הפשוט שאפילו כהן עם הארץ קודם לקרות לפני חכם גדול ישראל והוא שהכהן יודע לקרות (ומיהו אם יוכל לקרות עם השליח ציבור מלה במלה סגי בכך כדלקמן סימן קל"ט) (אבודרהם), שאם אינו יודע לקרות היאך יברך על התורה:

ה. אם הספר תורה פתוח והכהן קורא את שמע אינו רשאי להפסיק וקוראים ישראל במקומו. הגה: וכן בתענית שאחר

שהאמירה במקום ההקטרה וחישינן שמא ידלג (בית יוסף בשם מהרי" אורחות חיים) אחד מסממנים ואמרין שהוא חייב מיתה אם חסר אחת מסממניה. ולכן נהגו שלא לאמרו בחול שממהרין למלאכתן וחישינן שמא ידלג. וכשיצא מבית הכנסת אומר ה' נחני וגו' (כל בו) ומשתחוה ויוצא (מהרי"ל):

סימן קלג – דין ברכו בשבת, ובו סעיף אחד

א. בשבת ויום טוב אין אומרים ברכו אחר קדיש בתרא. הגה: אפילו במקום שנהגו לאמרו בימות החול שמא לא היו יחידים בבית הכנסת כשאמרו ברכו מכל מקום בשבת ויום טוב אין לאמרו דהכל באין לבית הכנסת קודם ברכו (בית יוסף בשם ריב"ש):

סימן קלד – סדר והוא רחוב, והגבתה התורה, ובו ב' סעיפים

א. (הגה: נוהגין להרבות בתחנונים בשני ובחמישי ואומרים) (טור) והוא רחום ואומרים אותו בקול רם ואם לא אמרו מעומד עובר על התקנה ונקרא פורץ גדר. הגה: וכן נוהגין לאמרו מעומד אבל אומרים אותו בלחש ומה שנוהגים להרבות בתחנונים בשני ובחמישי משום שהם ימי רצון ולכן נוהגין גם כן להתענות בהם (טור):

ב. מראה פני כתיבת ספר תורה לעם העומדים לימינו ולשמאלו ומחזירו לפניו ולאחריו שמצוה על כל אנשים ונשים לראות הכתב ולכרוע ולומר וזאת התורה וגו' תורת ה' תמימה וגו'. הגה: ונהגו לעשות כן אחר שקראו בתורה אבל כשמוציאין אותו אומר השליח ציבור גדלו והקהל אומרים רוממו כו' אב הרחמים הוא ירחם עם עמוסים וכו' ויש אומרים לומר על הכל יתגדל (מסכת סופרים פרק י"ג וטור ומהרי"ל) וכן נוהגים ביום טוב ובשבת ויש להחזיק

הנה מוכב פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחולק ל"כל החודש". שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בחדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בכתבי פנסיות ובכתבי מדרשות. ובשמחות. ולכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הלכות" בכל יום. שהוא "תורה לשמה"!
זכר המזכה את הרבים | ו' לחודש – עמוד א | זוכה לפני צדיקים!

פסח וסוכות שקורין ויחל אם אין הכהן מתענה קורין לישראל וטוב שילך הכהן מבית הכנסת (מהרי"ק שורש ט):

ו. אם נכנס הכהן לבית הכנסת אחר שהתחיל הישראל לברך ברכת התורה אינו פוסק אבל ברכו לא הוי התחלה ועומד הישראל בתיבה עד שישלימו כהן ולוי ואז יקרא. אם אין כהן בבית הכנסת קורא ישראל במקום כהן ולא יעלה אחריו לוי. הגה: אבל ראשון יוכל לעלות (בית יוסף מהרי"ל בשם רבינו ירוחם נתיב ב' בחלק ג'). וכשקורין אותו אומרים במקום כהן שלא יטעו לומר שזהו כהן (טור):

ז. אם היו כהן ולוי בבית הכנסת וקרא הכהן וסבור שאין שם לוי והתחיל לברך ברכת התורה שנית אין מפסיקין אותו:

ח. אם אין לוי בבית הכנסת כהן שקרא ראשון מברך שנית במקום לוי אבל לא כהן אחר כדי שלא יאמרו שהראשון פגום:

ט. וכן לא יעלו שני לויים זה אחר זה כדי שלא יאמרו שאחד מהם פגום:

י. נהגו לקרות כהן אחר כהן בהפסק ישראל ביניהם ואומר החזן כשקורא לשני אף על פי שהוא כהן וכיוצא בזה נוהגים בלוי אחר לוי. הגה: ולכן מותר לעלות גם כן למפטיר בכי האי גוונא ואם קורא מפטיר סתם אין לחוש לפגמו דהרי לא מזכיר שמו. ויש אומרים דאין לקרות כהן או לוי למנין שבעה אבל לאחר שנשלם המנין יכולים לקרות כהן או לוי (אגור בשם מהרי"ו ומרדכי פרק הניזקין ובית יוסף בשם רבינו ירוחם) וכן נוהגין במדינות אלו ומיהו במקום צורך ודחק יש לסמוך אסברא ראשונה:

יא. יש מי שאומר שאם קרא החזן כהן או לוי ואינו שם לא יקרא לאחר בשם משום פגמו של ראשון אלא אחר יעלה מעצמו (וכן נהגו). שליח ציבור שהוא כהן יכול לקרוא כהן אחר לתורה (מרדכי פרק הקורא עומד ואגור):

יב. עיר שכולה כהנים אם יש ישראל אחד ביניהם אותו ישראל קורא ראשון מפני דרכי שלום וכל שאין בהם ישראל כדי סיפוקם או שאין שם ישראל כלל קורא כהן אחר כהן שאין שם משום פגם שהכל יודעים שאין שם אלא כהנים והוא הדין לעיר שכולה לויים:

יג. אם קטן קורא בתורה בצבור, בסימן רפ"ב. אם אין כהן אלא סומא או שאינו בקי, בסימן קל"ט:

יד. בני אדם החבושין בבית האסורין אין מביאים אצלם ספר תורה אפילו בראש השנה ויום הכיפורים. הגה: והיינו דוקא בשעת הקריאה לבד אבל אם מכינים לו ספר תורה יום או יומים קודם מותר (אור זרוע הגהות אשרי פרק ג' דברכות ומהר"ם פדווא סימן פ"ח) ואם הוא אדם חשוב בכל ענין שרי (שם):

סימן קלו – מי הם הנקראים לספר תורה בשבת, ובו סעיף אחד

א. בשבת ויום טוב ויום הכפורים קוראים אחר הלוי תלמידי חכמים הממונים על הצבור ואחריהם תלמידי חכמים הראויים למנותם פרנסים על הצבור (ששואלים אותו דבר הלכה בכל מקום ואומר) ואחר כך בני תלמידי חכמים שאבותיהם ממונים על הציבור ואחר כך ראשי כנסיות וכל העם:

סימן קלז – כמה פסוקים צריכים לקרוא לכל אחד, ובו ו' סעיפים

א. ביום שקורין ג' אין קורין פחות מ' פסוקים וידבר עולה מן המנין ואי סליק ענינא בבציר מ' פסוקים כגון פרשת עמלק שאין בה אלא ט' פסוקים שפיר דמי:

ב. אין קורין עם כל אחד פחות מג' פסוקים שנים קורין ג' ג' ואחד קורא ד' ואיזה מהם שקורא ד' הרי זה משובח:

ג. אם דלג פסוק אחר ולא קראו אם הוא במנחה בשבת או בכ"ה וקרא יו"ד פסוקים בלא פסוק המדולג אינו חוזר ואם לאו חוזר אבל בשבת אפילו דילג פסוק אחד חוזר וקורא ואפילו אחר שהחזיר את התורה ואמר קדיש חוזר וקורא הוא ושנים עמו ואפילו הפטיר והתפלל מוסף חוזר וקורא פרשת המועדים (דינם) כמו מנחה בשבת ושני וחמישי לפי שכבר קראו הפרשיות בשבתות שלהן:

ד. אם קרא אחד ב' פסוקים צריך לחזור ולקרות ואם לא קראו בין שלשתן אלא ט' פסוקים ג' לכל אחד אינם צריכים לחזור ולקרות וראיה לדבר פרק עמלק אבל אם קראו פחות מט' צריכים לחזור ולקרות:

ה. אם קרא פרשת פרה ופסק בהגר הגר בתוכם וגלל ספר תורה חוזר ופותח ומתחיל מראש הפרשה עד תטמא עד הערב ומברך לפניו ולאחריה:

ו. הקורא בתורה ראשון וקרא השני מה שקרא הראשון אם הוסיף על מה שקרא הראשון ג' פסוקים או אפילו שנים במקום דלא אפשר אותו שני עולה מן המנין ואם לאו אינו עולה מן המנין חוץ מפרי החג משום דלא אפשר:

סימן קלח – שלא לשייר בפרשה פחות מג' פסוקים, ובו סעיף אחד

א. הקורא בתורה לא ישייר בפרשה פחות מג' פסוקים מפני היוצאים אז מבית הכנסת שיאמרו העולה אחריו לא יקרא אלא שני פסוקים הנשארים וכן לא יתחיל בה פחות מג' פסוקים מפני הנכנסים אז בבית הכנסת שיאמרו שלא קרא הראשון אלא ב' פסוקים. הגה: ואין חילוק בין פרשה פתוחה לסתומה ופרשה שאינה רק ב' פסוקים מותר לשייר בתחלה ולהפסיק שם (תרומת הדשן סימן נ"ד). ויכוין שיתחיל תמיד לקרא בדבר טוב ויסיים בדבר טוב (אור זרוע ומיימוני פרק י"ג מהלכות תפלה). ועיין לקמן סימן תכ"ח:

סימן קלט – פדר קריאת התורה וברכותיה, ובו י"א סעיפים

א. במקום שנהגו שהעולה עצמו קורא בקול רם אם לא סידר תחלה הפרשה פעמים ושלש בינו לבין עצמו לא יעלה. ובמקום שהחזן קורא הוא צריך לסדר תחלה (בית יוסף):

ב. מי שאינו יודע לקרות צריך למחות בידו שלא יעלה לספר תורה ואם צריכים לזה שאינו יודע לקרות לפי שהוא כהן או לוי ואין שם אחר זולתו אם כשיקרא לו שליח ציבור מלה במלה יודע לאומרה ולקרותה מן הכתב יכול לעלות ואם לאו לא יעלה:

ג. אפילו ראש הכנסת או חזן לא יקרא עד שיאמרו לו קרא ונהגו ששליח ציבור כשרוצה מברך וקורא בלי נטילת רשות משום דהוי כאילו משעה שמינהו לשליח ציבור הרשוהו על כך. הגה: ובמדינות אלו אין נוהגין כן ואין החזן עולה רק כשהסגן אומר לו לעלות אבל אין קורין לו בשמו כמו שאר העולים שקוראים אותם בשמם פלוני בר פלוני ומי שאביו מומר לעבודת כוכבים קורין אותו בשם אבי אביו

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחוץ ל"קל החודש. שמונה עמודים ליום. כן יגמור כל אורח חיים מדי חודש בחדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בפתי פנסיות ובפתי מדרשות. ובשמחות. ולכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הלכה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזכה את הרבים ו' לחודש – עמוד ב' זוכה לפנים צדיקים!

אבל לא בשמו לבד שלא לביישו ברבים (תרומת הדשן סימן נ"א וספר חסידים). ודוקא שלא עלה מימיו בשם אביו אבל אם הוא גדול והורגל באותה העיר לעלות בשם אביו והמיר אביו לעבודת כוכבים קוראים אותו בשם אביו כמו שהורגל שלא לביישו ברבים וכן אם איכא למיחש לאיבת המומר (מהר"ם פאדוואה סימן פ"ו) ואסופי ושתוקי קורין אותו בשם אבי אמו ואם אינו ידוע קורין אותו בשם אברהם כמו לגר (דברי עצמו). סומא אינו קורא לפי שאסור לקרות אפילו את אחת שלא מן הכתב (ומהר"ל כתב דעכשיו קורא סומא כמו שאנו מקרין בתורה לעם הארץ):

ד. כל הקורין מברכים לפניו ולאחריה ופותח הספר קודם שיברך ורואה הפסוק שצריך להתחיל בו ואחר כך יברך ולאחר שקרא גולל ומברך. (הגה: ובשעה שמברך ברכה ראשונה יהפוך פניו על הצד שלא יהא נראה כמברך מן התורה (כל בו) ונראה לי דיהפוך פניו לצד שמאלו):

ה. נהגו לכסות הכתב בסודר בין גברא לגברא. (ובמדינות אלו נהגו שיהא מגוללת בין גברא לגברא, וכן עיקר):

ו. אומר ברכו והברכות בקול רם והאומרים בלחש טועה ויש אומרים שצריך לחזור ולברך בקול רם. הגה: כדי שישמעו העם ויענו ברוך ה' המבורך לעולם ועד (טור). ואם לא שמעו הצבור את המברך אף על פי ששמעו החזן עונה לא יענו עמו אלא עונין אמן על דברי החזן (בית יוסף בשם הר"י ואורחות חיים וכל בו):

ז. אחר שענו העם ברוך ה' המבורך לעולם ועד חוזר המברך ואומר ברוך ה' המבורך לעולם ועד כדי לכלול המברך עצמו בכלל המברכים:

ח. אפילו ברוך ברכת התורה לעצמו ותיכף קראוהו לקרות בתורה צריך לחזור ולברך אשר בחר בנו כשקורא בתורה דמשום כבוד התורה נתקנה כשקורא בצבור:

ט. אם קראוהו לקרות בתורה קודם שיברך ברכת התורה לעצמו כבר נפטר מלברך ברכת אשר בחר בנו דלא גרע ממי שנפטר באהבה רבה:

י. ברכה אחרונה אשר נתן לנו תורת אמת זו תורה שבכתב וחיי העולם נטע בתוכנו הוא תורה שבעל פה:

יא. הקורא בתורה צריך לאחוז בספר תורה בשעת ברכה. הגה: וסמכו מנהג זה על מה שנאמר ביהושע לא ימוש ספר התורה הזה מפין חזק ואמץ. ומזה נהגו לומר למסיים לקרות בתורה בכל פעם חזק (בית יוסף בשם אורחות חיים):

סימן קמ – דיני הפסק בברכת התורה, ובו ג' סעיפים

א. הקורא בתורה ונשתתק העומד יתחיל ממקום שהתחיל הראשון ויברך בתחלה ובסוף ולהרמב"ם לא יברך בתחלה. הגה: ואפילו בזמן הזה ששליח ציבור קורא דינא הכי (הר"י פרק אין עומדין):

ב. העומד לקרות בתורה וברך ברכה שלפניה וקרא מקצת פסוקים ודבר דברי תורה או דברי חול לא הוי הפסק ואינו צריך לחזור ולברך:

ג. והעולה לקרות בתורה והראו לו מקום שצריך לקרות וברך על התורה והתחיל לקרות או לא התחיל והזכירוהו שפרשה אחרת צריך לקרות וגלל הספר תורה למקום שצריך לקרות בו יש אומרים שאינו צריך לחזור ולברך ויש אומרים שצריך:

סימן קמא – דיני קורא והמקרא, ובו ח' סעיפים

א. צריך לקרות מעומד ואפילו לסמוך עצמו לכותל או לעמוד אסור אלא אם כן הוא בעל בשר. הגה: וכן החזן הקורא צריך לעמוד עם הקורא (מרדכי הלכות קטנות):

ב. לא יקראו שנים אלא העולה קורא ושליח ציבור שותק או שליח ציבור קורא והעולה לא יקרא בקול רם ומכל מקום צריך הוא לקרות עם השליח ציבור כדי שלא תהא ברכתו לבטלה אלא שצריך לקרות בנחת שלא ישמיע לאזניו. (ואפילו משמיע לאזניו ליכא למיחש דלא עדיף מתפלה כדלעיל סימן ק"א) (דעת עצמו):

ג. ויש נוהגים להעמיד מי שמקרא לעולה מלה במלה ואחר שגומר המקרא המלה אומרה העולה:

ד. אם שליח ציבור רוצה לברך לעצמו ולקרות צריך שיעמוד אחר אצלו שכשם שנתנה תורה על ידי סרסור כך אנו צריכים לנהוג בה על ידי סרסור:

ה. אין הצבור רשאים לענות אמן עד שתכלה ברכה מפי הקורא ואין הקורא רשאי לקרות בתורה עד שיכלה אמן מפי הצבור:

ו. יכולים לקרות ב' אחים זה אחר זה והבן אחר האב ואין מניחים אלא בשביל עין הרע ואפילו אם אחד הוא השביעי ואחד הוא המפטיר לא יקראו השני בשמו משום עין הרע (מהר"ל):

ז. העולה למגדל עולה בפתח שהוא לו בדרך קצרה ממקומו וירד מהמגדל בדרך אחר שהוא לו בדרך ארוכה עד מקומו ואם ב' הדרכים שוים עולה בפתח שהוא לו בדרך ימין וירד בפתח שכנגדו. (ולא ירד עד שעלה כבר הראוי לקרות אחריו) (מרדכי הגדול):

ח. כל תיבה שהיא קרי וכתוב הלכה למשה מסיני שתהא נכתבה כמו שהיא בתורה ונקרית בענין אחר ומעשה באחד שקרא כמו שהיא כתובה בפני גדולי הדור ה"ר יצחק אבובי והר"ר אברהם ואלאנסי והר"ר שמואל ואלאנסי בנו ז"ל והתרו בו שיקרא כפי המסורה ולא רצה ונדוהו והורידוהו מהתיבה:

סימן קמב – דין מי שקרא וטעה, ובמקום שאין שם מי שיודע לקרות בדיוק, ובו ב' סעיפים

א. קרא וטעה אפילו בדקדוק את אחת מחזירין אותו. הגה: וכן דין החזן הקורא ודוקא בשינוי שמשנתה על ידי זה הענין אבל אם טעה בנגינת הטעם או בניקוד אין מחזירין אותו אבל גוערין בו (בית יוסף ופסקי מהרא"י סימן קפ"א):

ב. וישוב שיש שם מנין ואין מי שיודע לקרות בתורה כהלכתה בדקדוק ובטעמים אפילו הכי יקראו בתורה בברכה כהלכתה. (ומפטירין בנביא ועיין בסמוך ריש סימן קמ"ג):

סימן קמג – דין אם נמצאת ספר תורה מוטעה, ויתר דיני הספר, ובו ח' סעיפים

א. אין קורין בתורה בפחות מעשרה גדולים בני חורין ואם התחילו בעשרה ויצאו מקצתן גומרים:

ב. אם כתבו כל חומש לבדו אפילו בגלילה כספר תורה אין קורין בו עד שיהיו כל חמשה חומשים תפורים ביחד. הגה: והם כתובים בגלילה כספר תורה אבל בחומשים שלנו אפילו כל ה' ספרים ביחד אין לברך עליהם (מרדכי סוף פרק הנוקין וסוף פרק הקומץ ותשובת הרמב"ן סימן קפ"ז וקצ"ט ורבי ירוחם נתיב ב' חלק ב' ואגור בשם שבלי הלקט ומהר"ק שורש ס"ח והכל בו ומגיד משנה פרק ט' מהלכות ספר תורה). ובמקום שיש ספר תורה ואין

הנה מובא פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחוץ ל"קל החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בחדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בפתי פנסיות ובפתי מדרשות. ובשמחות. ולכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הלכה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזכה את הרבים ו' לחודש – עמוד ג' זוכה לפנים צדיקים!

שליח ציבור הבקי בנגינה בעל פה ראיתי נוהגים שהשליח ציבור קורא מן החומש בנקוד והעולה קורא אחריו מן הספר תורה הכשר :

ג. אפילו בכפרים שאין נמצא להם ספר תורה כשר אין מברכין עליו :

ד. אם נמצא טעות בספר תורה בשעת קריאה מוציאים ספר תורה אחרת ומתחילים ממקום שנמצא הטעות ומשלימין הקורים על אותם שקראו במוטעה ואם נמצא טעות באמצע קריאת הקורא גומר קריאתו בספר הכשר ומברך לאחריה ואינו חוזר לברך לפניו. הגה: ואם כבר קראו עמו ג' פסוקים ואפשר להפסיק פוסקים שם ומברך אחרת ומשלימים המנין בספר תורה האחרת שמוציאין (מרדכי פרק ב' דמגילה). והא דמוציאין אחרת דוקא שנמצא טעות גמור אבל משום חסרות ויתרות אין להוציא אחרת שאין ספרי התורה שלנו מדוייקים כל כך שנאמר שהאחרת יהיה יותר כשר (אגור ופסקי מהרי"א סימן פ' ורי"ז), ומהרי"ל פסק דאין להביא ספר תורה אחרת ובית יוסף פסק דצריך להוציא ספר תורה אחרת (לכן צריך לחלק כך). ובשעת הדחק שאין לצבור רק ספר תורה פסול ואין שם מי שיכול לתקנו יש אומרים דיש לקרות בו בצבור ולברך עליו (כל בו ואבודרהם), ויש פוסלין (תשובת הרשב"א תפ"ז ותרומת הדשן ומיימוני פרק י' מהלכות ספר תורה). ואם חומש אחד שלם בלא טעות יש להקל לקרות באותו חומש אף על פי שיש טעות באחרים (ר"ן):

ה. בית הכנסת שאין בהם מי שיוודע לקרות אלא אחד יברך ויקרא קצת פסוקים ויברך לאחריהם וחוזר לברך תחלה וקורא קצת פסוקים ומברך לאחריהם וכן יעשה כמה פעמים כמספר העולים של אותו היום :

סימן קמז – שלא לדלג בתורה מענין לענין, ודיני ההפטורה, וכו' ד' סעיפים

א. מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה מפרשה זו לפרשה אחרת והני מילי בשני ענינים דחיישינן שמא תתבלבל דעת השומעים אבל בחד ענינא כגון אחרי מות ואך בעשור שכהן גדול קורא ביום הכפורים מדלגין והוא שלא יקרא על פה שאסור לקרות שלא מן הכתב אפילו תיבה אחת ובנביא מדלגין אפילו בשני ענינים והוא שלא ישהה בדילוג בענין שיעמדו הצבור בשתיקה והני מילי

בנביא אחד אבל מנביא לנביא אין מדלגין ובתרי עשר מדלגין מנביא לנביא ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחלתו :

ב. נוהגין בשבת שיש בו חתן לומר אחר הפטורת (הפטרה יש אומרים שהוא מלשון אין מפטירין אחר הפסח שענינו סילוק כלומר סילוק תפלת שחרית) השבוע שנים או שלשה פסוקים מהפטורת שוש אשיש וכשחל ראש חודש בשבת וביום א' אחר שמפטירין ההפטורה בשבת אומרים פסוק ראשון ופסוק אחרון מהפטורת ויאמר לו יהונתן מחר חודש ואין למחות בידם (ועיין לקמן סימן תכ"ה סעיף ג' ובסוף סימן תכ"ח האיך נוהגין):

ג. אין גוללין ספר תורה בצבור מפני כבוד הצבור. ואם אין להם אלא ספר תורה אחד והם צריכים לקרות בשני ענינים גוללין. וידחה כבוד הצבור :

ד. אין קורין לאדם אחד בשני ספרי תורה משום פגמו (פירוש שנראה כפוגם ומטיל דופי בראשון) של ראשון אבל שלשה גברי בשלשה ספרים כגון ראש חודש טבת שחל להיות בשבת ליכא משום פגם :

סימן קמח – דין המתרגמין, וכו' ג' סעיפים

א. בימי חכמי הגמרא היו נוהגים לתרגם כדי שיבינו העם. אין הקורא רשאי לקרות לתורגמן יותר מפסוק אחד ואין המתרגם רשאי לתרגם עד שיכלה הפסוק מפי הקורא ואין הקורא רשאי לקרות פסוק אחר עד שיכלה התרגום מפי המתרגם ואין הקורא רשאי להגביה קולו יותר מהמתרגם ולא המתרגם יותר מהקורא ואין הקורא רשאי לסייע למתרגם שלא יאמרו תרגום כתוב בתורה :

ב. קטן מתרגם על ידי גדול אבל אינו כבוד לגדול שיתרגם על ידי קטן :

ג. האידינא לא נהגו לתרגם משום דמה תועלת בתרגום כיון שאין מבינים אותו :

סימן קמז – שלא לדבר בשעת הקריאה, וכו' ד' סעיפים

א. אסור לצאת ולהניח ספר תורה כשהוא פתוח אבל בין גברא לגברא שפיר דמי :

ב. כיון שהתחיל הקורא לקרות בספר תורה אסור לספר אפילו בדברי תורה אפילו בין גברא לגברא ואפילו אם השלים הוא הפרשה ויש מתירים לגרום (פירוש

ללמוד) בלחש ויש אומרים שאם יש י' דצייתי (פירוש המשימין לבם) לספר תורה מותר לספר (בדברי תורה) בית יוסף בשם מהרי"א). ויש מתירים למי שתורתו אומנתו ויש מתירים למי שקודם שנפתח ספר תורה מחזיר פניו ומראה עצמו שאינו רוצה לשמוע ספר תורה אלא לקרות ומתחיל לקרות. ולקרות שנים מקרא ואחד תרגום בשעת קריאת התורה שרי. וכל זה אינו ענין לפרשת זכור ופרשת פרה שהם בעשרה מדאורייתא שצריך לכונן ולשומעם מפי הקורא והנכון שבכל הפרשיות ראוי למדקדק בדבריו לכונן דעתו ולשומעם מפי הקורא :

ג. אסור לספר כשהמפטיר קורא בנביא עד שישלים כמו בספר תורה :

ד. אין צריך לעמוד מעומד בעת שקורין בתורה (יש מחמירין ועומדין וכן עשה מהר"ם) (מרדכי פרק רבי אליעזר דמילה):

סימן קמז – דיני גלילת ספר תורה, וכו' ח' סעיפים

א. אסור לאחוז ספר תורה ערום בלא מטפחת. הגה: ויש אומרים דהוא הדין שאר כתבי קודש (אגודה ותוספות פרק קמא דשבת) ולא נהגו כן וטוב להחמיר אם לא נטל ידיו ובספר תורה אפילו בכהאי גוונא אסור (דברי עצמו אגודה). גדול שבאותם שקראו בתורה גוללו ורגילים לקנותו בדמים יקרים לחבב המצוה. הגה: יש אומרים אם המעיל בצד אחד פשתן ובצד אחד משי צריך להפך המשי לצד הספר ולגלול (מרדכי סוף מגילה) ולא נהגו כן (בית יוסף סימן קנ"ג). ואין לגלול במפה הקרועה אם יש לו אחר (מהרי"ל). ואין לעשות מפות לספר תורה מדברים ישנים שנעשו בהם דבר אחר לצורך הדיוט ועיין לקמן סימן קנ"ג (אגודה מסכת מנחות ותשובת מהרי"ל סימן קי"ד ובית יוסף ורשב"ץ):

ב. יכול מי שירצה לקנות להושיט המעילין לגולל ואין הגולל יכול למחות בו כי אף על פי שקנה הגלילה לא קנה ליקח המעילים. (וכן במקומות שנוהגין לקנות הוצאה והכנסה אין השליח ציבור יכול למחות כי אין זה שייך לחזנים) (מרדכי סוף מגילה ואור זרוע):

ג. הגולל ספר תורה יעמידנו כנגד התפר כדי שאם יקרע יקרע התפר :

ד. הגולל ספר תורה גולל מבחוץ וכשהוא מהדקו מהדקו מבפנים. הגה: פירוש

הנה מובא פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחוץ לל' החודש. שמונה עמודים חיים. כף יגמור ל' אורח חיים מדי חודש בחדשו. וזוהי ה'היות' 'בן עולם הבא'. נא לפרסם בפתי פנסיות ובפתי מדרשות. ובשמחות. ול'ל' החברים וידידים. לזכות את הרבים ה'היות' 'בן עולם הבא' על ידי לימוד "ה'לכה" כ'ל' יום. שהוא "תורה לשמה!" וכ'ל' המזכה את הרבים ו' לחודש – עמוד ד' זוכה לפנים צדיקים!

כשהספר עומד לפניו יהיה הכתב נגד פניו ויתחיל לגלול מבחוץ ואחר שגמר הגלילה יהדק סוף המטפחת בפנים שכשיאב לקרות בו ימצא ההדוק בפנים ולא יצטרך להפך הספר תורה (טור והרא"ש סוף פרק בני העיר). ונראה דכל זה מייירי כשאחד עושה כל הגלילה אבל עכשיו שנוהגים שהאחד מגביה ואחד גולל הכתב יהיה נגד המגביה וכן נוהגים כי הוא עיקר הגולל והאוחז הספר תורה:

ה. מוטב תגלל המטפחת סביב הספר תורה ולא יגלול הספר תורה כשכורכו במטפחת:

- ו. הגולל ספר תורה בתוך התיק טועה:
- ז. אין המפטיר מתחיל עד שיגמרו לגלול הספר תורה כדי שלא יהא הגולל טרוד ויוכל לשמוע ההפטורה:
- ח. ביום שיש בו ב' ספרי תורה לא יפתחו הב' ולא יסירו המפה עד שיגללו הראשון. הגה: ואין מסלקין הראשונה עד שכבר הניחו השניה על השלחן שלא יסיחו דעתן מן המצות ומוציאין ב' הספרים כאחת ותופסין השניה עד אחר שקראו בראשונה (אור זרוע בשם הירושלמי):

סימן קמח – שלא יפשיט שליח ציבור התיבה, ובו סעיף אחד

א. אין שליח ציבור רשאי להפשיט התיבה בצבור כל זמן שהם בבית הכנסת. (פירוש רש"י שהיו רגילים להביא ספר תורה מבית אחר שהיא משתמרת בו וכו', עד שטורח צבור הוא להתעכב שם ועיין בפנים באורחות חיים):

סימן קמט – שהציבור לא יצאו מבית הכנסת עד שיצניעו ספר תורה, ובו סעיף אחד

א. אין הצבור רשאים לצאת מבית הכנסת עד שיצניעו ספר תורה. הגה: מיהו אם אינם יוצאים רק יחיד לית לן בה (בית יוסף בשם הר"י בחדושי מגילה). ואם מצניעים הספר תורה בבית אחר אם אין לבית הכנסת אלא פתח אחד צריכין להתעכב עד שיצא הספר תורה וילכו אחריו למקום שמצניעים אותו שם ואם יש לבית הכנסת שני פתחים יכולים לצאת בפתח אחד קודם שיצא הספר תורה בפתח האחר ובלבד שילכו אחר הספר תורה וילווהו למקום שמצניעין אותו שם. הגה: ובמקומות שמצניעין אותו בהיכל שהוא הארון בבית הכנסת מצוה לכל מי

שעוברת לפניו ללוותה עד לפני הארון שמכניסין אותה שם (דברי עצמו ומהר"ל). וכן הגולל ילך אחר הספר תורה עד לפני הארון ועומד שם עד שיחזירו הספר תורה למקומה (הגהות מיימוני פרק י"ב מהלכות תפלה). וכן נוהגין במגביה הספר תורה כי הוא עיקר הגולל וכמו שנכתבאר סימן קמ"ז סעיף ד' ויש שכתבו שמביאים התינוקות לנשק התורה כדי לחנכם ולזרום במצות וכן נוהגין (אור זרוע):

הלכות בית הכנסת

סימן קנ – בנין בית הכנסת, ושיהיה גבוה, ובו ה' סעיפים

א. כופין בני העיר זה את זה לכנות בית הכנסת ולקנות להם תורה נביאים וכתובים. (ועיין לעיל סימן נ"ה אם כופין זה את זה לשכור להם מגין):

ב. אין בונים בית הכנסת אלא בגבהה של עיר ומגביהין אותו עד שיהיה גבוה מכל בתי העיר שמשתמשים בהם לאפוקי בירניות (פירוש בנינים העשויים לנוי תרגום שכיות החמדה בירניות שפירן) ומגדלים שאין משתמשים בהם. וגג שהוא משופע ואינו ראוי לתשמיש משערין עד המקום שהוא ראוי לתשמיש דהיינו שאם יש עליה תחת הגג לא תהא גבוה יותר מבית הכנסת. הגה: ובשעת הדחק או שיש מצות מלכות שאינן רשאים לבנות בית הכנסת כדינו מותר להתפלל בבית אף על פי שדרין בעליה על גביו ובלבד שיהגו בעליה שעליו בנקיות כמו שיתבאר סוף סימן קנ"א (בית יוסף סימן קנ"ד בשם מהר"י בן חביב):

ג. מי שהגביה ביתו יותר מבית הכנסת יש אומרים שכופין אותו להשפילו. (ואם עשה בנין גבוה יותר בקרן אחד מבית הכנסת סגי בכך) (הגהות מיימוני פרק י"א מהלכות תפלה שכן היה מעשה):

ד. הבונה כנגד חלון בית הכנסת אין מספיק לו בהרחקת ד' אמות לפי שהוא צריך אור גדול:

ה. אין פותחין פתח בית הכנסת אלא כנגד הצד שמתפללין בו באותה העיר שאם מתפללין למערב יפתחוהו למזרח כדי שישתחוו מן הפתח נגד הארון שהוא ברוח שמתפללין נגדו. הגה: ועושיין בימה באמצע בית הכנסת שיעמוד עליה הקורא בתורה וישמעו כולם וכשמתפלל השליח ציבור פניו כלפי הקדש וסדר הישיבה כך היא הזקנים יושבים פניהם כלפי העם ושאר העם

כולם יושבים שורות שורות פניהם כלפי הקדש ופני הזקנים (טור):

סימן קנא – דיני קדושת בית הכנסת, ובו י"ב סעיפים

א. בתי כנסיות ובתי מדרשות אין נוהגין בהם קלות ראש כגון שחוק והתול ושיחה בטילה ואין אוכלים ושותים בהם ולא מתקשטין בהם ולא מטיילין בהם ולא נכנסים בהם בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. ותלמידי חכמים ותלמידיהם מותרים לאכול ולשתות בהם מדוחק. ויש אומרים דבבית המדרש אפילו שלא מדוחק שרי (ר"ן פרק בני העיר). ואין מחשבים בהם חשבונות אלא אם כן הם של מצות כגון קופה של צדקה ופדיון שבויים ואין מספידים בהם אלא אם כן יהיה ההספד לאחד מגדולי העיר שכל בני העיר מתקבצים ובאים להספידו ואם צריך ליכנס בהם לצרכו כגון לקרוא לאדם יכנס ויקרא מעט או יאמר דבר שמועה ואחר כך יקראנו כדי שלא יהא נראה כאילו נכנס לצרכו ואם אינו יודע לא לקרות ולא לשנות יאמר לאחד מהתינוקות קרא לי פסוק שאתה קורא בו או ישאא מעט ואחר כך יצא שהישיבה בהם מצוה שנאמר אשרי יושבי ביתך. (ושיעור הישיבה כדי הילוך ב' פתחים) (לדעת היש מפרשים בסימן צ' סוף סעיף כ'):

ב. ויש אומרים שמה ששינוי בקדושת בתי מדרשות רוצה לומר של רבים דומיא דבית הכנסת אבל יחיד הקובע מדרש בביתו לצרכו אין לו קדושה כל כך:

ג. אין ישנים בבית הכנסת אפילו שינת עראי אבל בבית המדרש מותר:

ד. לצורך בית הכנסת מותר לאכול ולישן בתוכו ומטעם זה ישנים בליל יום הכפורים בבית הכנסת ואפילו לצורך מצוה אחרת כגון כשנקבצים לעבר השנה בבית הכנסת מותר לאכול שם:

ה. היו לבית הכנסת שני פתחים לא יכנס בפתח זה לעשותו דרך לצאת בפתח השני לקצר דרכו ואם היה הדרך עובר קודם שנכנה בית הכנסת מותר וכן אם לא נכנס בו תחלה כדי לקצר דרכו מותר לעשותו דרך וכשנכנס בו להתפלל מותר למי שנכנס בפתח זה לצאת בפתח אחר:

ו. מותר ליכנס בבית הכנסת במקלו ובתרמילו ובאפונדתו (פירוש מיני כיסים

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחוץ ל"ל החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בקדשו. וזוהי ה"היות" בן עולם הבא. נא לפרסם בבתי פנסיות ובבתי מדרשות. ובשמחות. ולכל החברים וידידים. לזכות את הרבים ה"היות" בן עולם הבא על ידי לימוד "הלכה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזפה את הרבים ו' לחודש – עמוד ה' זוכה לפנים צדיקים!

תרגום ובילקוט ובתרמיליה). ויש אוסרים ליכנס בו בסכין ארוך או בראש מגולה :

ז. יכול לרוק בו ובלכד שישפשפשו ברגליו או שיהיה שם גמי שאם ירוק לתוכו לא יהא נראה :

ח. טיט שעל רגליו ראוי לקנחו קודם שיכנס להתפלל וראוי שלא יהא עליו ולא על בגדיו שום לכלוך :

ט. נוהגים בהם כבוד לכבדן ולרביצן (פירוש כבוד נקוי הבית. ריבוצן זריקת המים על פני הקרקע). ונוהגין להדליק בהם נרות לכבדן :

י. אפילו לאחר שחרבו עדיין הן בקדושתן וכשם שנוהגים בהם כבוד בישובן כך נוהגים בחרבנם חוץ מכבוד ורבוץ ואם עלו בהם עשבים תולשים אותם ומניחים אותם במקומן משום עגמת נפש כדי שיראו העם ותעיר רוחם וישתדלו לבנותם :

יא. אם בשעת בנין בית הכנסת התנו עליו להשתמש בו מותר להשתמש בו בחרבנו אבל בישובו לא מהני תנאי ואפילו בחרבנו לתשמיש מגונה כגון זריעה וחשבונות של רבים לא מהני תנאה במה דברים אמורים בכתי כנסיות שבחוצה לארץ אבל בכתי כנסיות שבארץ ישראל לא מהני שום תנאי :

יב. יש לזוהר מלהשתמש בעליה שעל גבי בית הכנסת תשמיש קבוע של גנאי כגון לשכב שם ושאר תשמישים יש להסתפק אם מותר להשתמש שם. הגה: וכל זה דוקא בבית הכנסת קבוע שנבנה מתחלה לכך אבל בית שיחדו לאחר שנבנה לבית הכנסת מותר לשכב עליו (פסקי מהרי"א) :

סימן קנב – שלא לסתור שום בית הכנסת, ובו פיעה אחד

א. אין סותרין בית הכנסת כדי לבנות בית הכנסת אחר שמא יארע להם אונס שלא יבנו האחר אלא בונים האחר תחלה ואחר כך סותרים הישן (ואפילו לא רצו לסתור רק מחיצה אחת להרחיבו נמי דינא הכי) (רבינו ירוחם נתיב ג' חלק ה' ובית יוסף בשם הרמב"ם). והני מילי שהיה הראשון חזק אבל אם חרבו יסודותיו או נטו כתליו ליפול סותרים אותו מיד ומתחילין לבנות במהרה ביום ובלילה שמא תדחק השעה וישאר חרב. הגה: ואסור ליקח אבנים מבית הכנסת הישנה כדי לבנות חדשה (הגהות אשרי פרק בני העיר). ואסור לסתור דבר מבית הכנסת

אלא אם כן עושה על מנת לבנות (מרדכי פרק בני העיר) :

סימן קנג – דיני בנין בית הכנסת, ובו כ"ב סעיפים

א. מותר לעשות מבית הכנסת בית המדרש אבל לא מבית המדרש בית הכנסת :

ב. בני העיר שמכרו בית הכנסת יכולים ליקח בדמיו תיבה דהיינו היכל שמניחין בו ספר תורה או לוח שמעמידין עליו ספר תורה מכרו תיבה יכולים ליקח בדמיו מטפחת של ספר תורה מכרו מטפחת לוקחין בדמיה ספרים דהיינו שכתוב כל חומש לבדו וכן נביאים וכתובים מכרו ספרים לוקחין בדמיהן ספר תורה אבל איפכא להורידן מקדושתן אסור ואפילו אם קנו בקצת המעות דבר שקדושתו חמורה אין יכולין לשנות המותר לקדושה קלה :

ג. ספר תורה שנמצא בו טעות דינו כחומשים (ועיין לעיל סימן קמ"ג) :

ד. אם מותר לקנות בדמי קדושה אחת קדושה אחרת כיוצא בה יש אוסרים ויש מתירים :

ה. אם גבו מעות לבנות בית הכנסת או בית המדרש או לקנות תיבה או מטפחת או ספר תורה ורצו לשנותו מלצורך מה שגבו אותם אין משנין אלא מקדושה קלה לחמורה אבל אם עשו בהם הדבר שגבו אותם בשבילו משנין המותר לכל מה שירצו ואם כשגבו המעות התנו לעשות חפצם ממותר הדמים אפילו קנו ומכרו וחזרו וקנו קדושה במקצת הדמים מותר להוריד המותר אבל אם לא התנו כשגבו אלא כשמכרו התנו אסור להורידם. הגה: ואם קנו בדמים אלו שגבו עצים ואבנים חלה קדושת הדמים על העצים והאבנים ואסור לשנותן רק לקדושה חמורה ואם הביאו עצים ואבנים לצורך בנין בית הכנסת אם באו ליד גבאי אסור לשנותן רק לקדושה חמורה וקודם שבאו ליד גבאי מותר לשנותן אבל מכל מקום לא יוכל לחזור בו (בית יוסף וכן משמע במרדכי ריש פרק בני העיר) :

ו. מוכרים בית הכנסת וכן שאר דברים שבקדושה ואפילו ספר תורה להספקת תלמידים או להשיא יתומים בדמיו :

ז. והא דבית הכנסת נמכר הני מילי של כפרים שאין באים אנשים ממקומות אחרים שלא נעשית אלא לבני הכפרים

לבדם, (ואפילו בנו אותה משל אחרים) (מרדכי ישן בשם ראבי"ה), ולכן יכולים למכרו ומכל מקום המעות נשארים בקדושתן ואינם רשאים להורידן מקדושתן והיינו כשמכרו בני העיר שלא מדעת פרנסיהם והוא הדין אם מכרו ז' טובי העיר שלא במעמד אנשי העיר אבל אם הסכימו ז' טובי העיר באותו מכר והיו במעמד אנשי העיר רשאים להוציא המעות לכל מה שירצו ואם קבלו עליהם בני העיר בפירוש במכר זה כל מה שיעשה אפילו יחיד מה שעשה עשוי. הגה: וכל שז' טובי העיר מוכרים בפרסום מקרי במעמד אנשי העיר ואינן צריכין לומר הן או לאו (מרדכי). אבל של כרכים שבאים שם ממקומות אחרים אפילו בנו אותו משלהם אינו נמכר אלא אם כן תלו אותו בדעת היחיד שאז יעשה בו היחיד מה שירצה בהסכמת הצבור והוא הדין לכל דברי קדושה שנזכרו כאן דכלהו גרידי בתר בית הכנסת. הגה: יחיד שבנה בית הכנסת ונתנה לקהל דינה כבית הכנסת של קהל אבל אם שייר לעצמו בה שום כח אין לה מכר כי אם על פי הקהל ועל פיו או יורשיו (אור זרוע והגהות אשרי פרק בני העיר). וכל זה לא מיירי אלא כשיש להם בית הכנסת אחרת אבל אם אין להם רק בית הכנסת אחת אסור למכרו דהא אפילו לסתורו אסור עד שיבנו אחרת (רבינו ירוחם נתיב ב' חלק ח'). כל דבר שבקדושה שנמכר ומותר לשנותו נמכר בלא הכרזה ואין בו אונאה אבל דבר שאסור לשנותו לקדושה קלה צריך הכרזה (רשב"א סימן תר"ז) :

ח. בנו בית סתם והקדישוהו אחר כך לבית הכנסת דינו כבית הכנסת אבל אינו קדוש עד שיתפללו בו אפילו אם בנאוהו לשם בית הכנסת וכיון שהתפללו בו אפילו אורחים לפי שעה כיון שהיה מיוחד לתפלה קדוש ואם לפי שעה הקדישו הכל כפי מה שאמרו :

ט. כשמוכרים אנשי הכפר בית הכנסת יכולים למכרו ממכר עולם והלוקח יעשה בו מה שירצה חוץ ממרחץ ובורסקי ובית טבילה ובית הכסא ואם מכרוהו ז' טובי העיר במעמד אנשי העיר יעשה הלוקח אפילו אלו ארבעה דברים :

י. יש אומרים דיחיד בשלו אפילו ספר תורה מותר למכרו ולעשות בדמיו כל מה שירצה כל שלא הקדישו לקרות

הנה מובא פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחוץ לל' החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בקדושו. וזוהי ה'היות' 'בן עולם הבא'. נא לפרסם בפתי פנסיות ובפתי מדרשות. ובשמחות. ולכל החברים וידידים. לזכות את הרבים ה'היות' 'בן עולם הבא' על ידי 'לימוד' 'ה'לכה' 'כל יום'. שהוא 'תורה' 'לשמה'!

זכר המזפה את הרבים / לחודש – עמוד ו

כרבים ויש מי שאוסר אלא אם כן ללמוד תורה או לישא אשה :

יא. בית הכנסת או לבנים ועצים מבית הכנסת ישן שסתרו יכולים ליתן במתנה דאי לאו דהוה להו הנאה מניה לא הוה יהבי ליה הדר הוה ליה כמכר וכן יכולים להחליפן באחרים והם יוצאים לחולין אבל אסור למשכנן או להשכירן או להשאילן אפילו על ידי ז' טובי העיר שעדיין נשארים בקדושתן שאין כאן דבר אחר שתחול קדושתן עליו. הגה: ודוקא בדרך שמוידין מקדושתן אבל מותר להשאיל אפילו ספר תורה לקרות בה אפילו משל רבים ליחיד (בית יוסף בשם אורחות חיים) :

יב. מי שיש לו תנאי עם הקהל שלא יוכל לבנות בית הכנסת כי אם הוא וזרעו אינו יכול למכור זכותו לאחר :

יג. גבו מעות לבנין בית הכנסת ובא להם דבר מצוה מוציאין בה המעות קנו אבנים וקורות לא ימכרום לדבר מצוה אלא לפדיון שבויים אף על פי שהביאו האבנים וגדרום ואת הקורות ופסלום והתקינו הכל לבנין בית הכנסת מוכרים הכל לפדיון שבויים בלבד אבל אם בנו וגמרו לא ימכרו בית הכנסת אלא יגבו לפדיון מן הצבור :

יד. ראובן שאמר קרקע זו אני נותן לבנות עליה בית הכנסת ולא רצו עובדי כוכבים להניחן לבנות בית הכנסת והקהל אומרים לבנות עליה בית לתלמוד תורה וראובן אומר אדעתא דהכי לא נדרי לא מצי ראובן הדר ביה ואם ראובן לא היה דר שם היו יכולים לשנותה ואם הוא מבני אותה העיר אינם רשאים לשנותה אם הוא עומד וצווח (פירוש וצועק), אלא אם כן יש שם חבר עיר דכל מאן דאתי אדעתא דידיה אתי (וז' טובי העיר דינם כחבר עיר) (מרדכי ריש בני העיר) :

טו. אין אדם יכול לאסור חלקו מבית הכנסת ולא מהספרים ואם אסר אינו כלום :

טז. מי שהשאיל ביתו לבית הכנסת ויש לו מריבה עם אחד מהקהל אינו יכול לאסרה אלא אם כן יאסרנה לכל הקהל כאחד. הגה: ודוקא שהשאיל תחלה סתם אבל אם התנה מתחלה שכל זמן שירצה למחות יהא בידו למחות או שלא השאיל להם בפירוש אלא הניחם ליכנס לביתו הרשות בידו למחות במי שירצה (מהר"ם פאדוואה סימן פ"ה) :

יז. מי שהיה בכיתו בית הכנסת ימים רבים אין הצבור רשאים לשנותו בבית אחר :

יח. יש מי שאומר שכלי הקדש של כסף שנהגו להביא תמיד לבית הכנסת בחגים אין יכולים להוציא לחולין ולמכרם והקהל יכולים לתפשם שישארו בחזקת הקדש אחר מיתת המקדיש :

יט. יש מי שאומר שאם נמצא אחר מיתת אדם כתב כתוב שהקדיש כלים ואין עליו עדים ולא מסרו לקהל אפילו הכי הוה הקדש :

כ. יש מי שאומר שספר תורה שהוחזק שהיה של אבותיו של ראובן אין הצבור יכולים להחזיק בו :

כא. אין לקנות מעילים שנשתמש בהם הדיוט לתשמיש קדושה. הגה: אסור לעשות מאתנן זונה או מחיר כלב דבר של מצוה כגון בית הכנסת או ספר תורה ודוקא מהאתנן עצמה אבל אם נתנו לה מעות באתנן מותר לקנות בהן דבר מצוה. ולא מקרי זונה אלא איסור ערוה אבל אלו הפנויות הקדשות שמקדישות דבר מותר לקבל מהן (רבינו ירוחם נתיב ג' חלק א') :

כב. אדם שהוא רגיל בשום מצוה כגון גלילה ואירעו אונס או עוני ונתנו הקהל המצוה לאחר ואחר כך העשיר ורצה שיחזירו לו המצוה אם בשעה שנתנו הקהל המצוה לשני היה ספוק ביד הראשון לתת מה שהיה נותן בכל שנה ולא חפץ בה ונתרצה הוא עם שאר הקהל לתת לאחר איבד זכותו אבל אם כשנתנו לשני לא היה ביד הראשון ספוק לתת מה שהיה נותן ועתה שיש בידו רוצה לזכות במצותו ולחזור וליתן מה שהיה נותן תחלה חוזר למצותו :

סימן קנד – דיני תשמישי קדושה ונרות בית הכנסת, ובו ט"ו סעיפים

א. רחבה של עיר אף על פי שמתפללין בה בתעניות אין בה משום קדושה מפני שהוא עראי וכן בתים וחצרות שמתקבצים בהם להתפלל באקראי (פירוש דרך מקרה והזדמן לא דרך קביעות) אין בהם שום קדושה.

ב. השוכרים בית ומתפללין בו אין לו דין בית הכנסת :

ג. תשמישי קדושה כגון תיק של ספרים ומזוזות ורצועות תפלין וארגז שנותנין בו ספר תורה או חומש וכסא שנותנין עליו ספר תורה ווילון שתולין לפני

ההיכל יש בהן קדושה וצריך לגנוז. הגה: ודוקא הדבר שמניחין בהן דבר הקדושה בעצמו לפעמים או שנעשה לכבוד כגון המכסה שעל הקרשים של הספרים אבל אותו מכסה שהוא לשמור אותו מכסה שעל הקרשים לא מיקרי תשמיש דהוי תשמיש דתשמיש וכל כיוצא בזה. הגה: יש אומרים דלא מקרי ארון הקודש אלא אם הוא כמין ארגז שאינו עשוי רק לכבוד התורה אבל ארון הבנוי בחומה שנעשה לשמירה לא מקרי תשמיש קדושה וכל שכן אם הספרים מתקלקלים בו דמותר ליתלן משם (מרדכי והגהות אשרי פרק בני העיר). אסור לכבס מטפחת של ספר תורה במי רגלים מפני הכבוד (רבינו ירוחם נתיב ב' חלק ו' ור"ן מרדכי פרק קמא דמועד קטן) :

ד. מטפחות ספר תורה שבלו יכולים לעשות מהם תכריכין למת מצוה וזו היא גניזתן :

ה. ספר תורה שבלה מניחין אותו בכלי חרס וגונזין אותו בקבר תלמיד חכם אפילו אינו אלא שונה הלכות ולא שימש תלמידי חכמים :

ו. אין עושין מתיבה כסא לספר תורה אבל מותר לעשות מתיבה גדולה קטנה וכן מותר לעשות מכסא גדול כסא קטן אבל אסור לעשות ממנו שרפרף (פירוש כסא קטן) לכסא וכן מותר לעשות מוילון גדול וילון קטן או לעשות ממנו כיס לספר תורה אבל לעשות ממנו כיס לחומש אסור. הגה: ופרוכת שאנחנו תולין לפני הארון אין לו קדושת ארון רק קדושת בית הכנסת וכן הכלונסות שבו תולין הפרוכת ומכל מקום אסור לעשות מהם העצים שמסמנים בו הקריאה לחובת היום שאינן קדושים כמו הם (פסקי מהרא"י סימן רכ"ה) :

ז. הבימה (פירוש מקום גבוה) כגון בימה שהיו עושים למלך אין בה קדושת ארון אלא קדושת בית הכנסת :

ח. הארון וכל מה שעושים לספר תורה מועיל בו תנאי להשתמש בו שאר תשמיש אפילו דחול. הגה: ונהגו ליהנות בכמה הנאות מדברי קדושה כגון מטפחות של ספרים ושלחן שבבית הכנסת ומעילים של ספר תורה וכתבו הטעם משום דכיון שנהגו כן ואי אפשר לזהר לב בית דין מתנה עליהם מעיקרא כדי שלא יבאו בני אדם לידי תקלה ואף על גב דלא התנו כאלו התנו דמי (תרומת הדשן סימן רע"ג ובית יוסף) :

הנה מובא פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחוץ ל"קל החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בקדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בפתי פנסיות ובפתי מדרשות. ובשמחות. ולכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הלכה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכך המזכה את הרבים ו' לחודש – עמוד ז' זוכה לפנים צדיקים!

ט. המתנדבים ספר תורה ומניחים מטפחות בבית הכנסת מותר להשתמש בהן כל ספר וספר שלדעת כולן הוקדשו אבל המניחים בביתם ואחר כך מקדישין כיון שעל דעת אותו ספר נעשה ונשתמש בו אותו ספר אסור להניחו בספר תורה אחר ויש מתירים (וכן נוהגין עכשיו משום לב בית דין מתנה עליהם לנהוג כך):

י. הנוהגים להניח עטרות ספר תורה בראש הקורא בסיום התורה אין מוחין בידם אבל המניחים אותם בראשי חתנים דעלמא מוחין בידם:

יא. נרות של שעוה שנתנם כותי לעבודת אלילים וכיבן שמשן ונתנם או מכרן לישראל אסור להדליקם בבית הכנסת. הגה: אף על פי שמותרים להדיוט. מומר עובד כוכבים שנתן שעוה או נר לבית הכנסת אסור להדליקו (פסקי מהרי"ו סימן ס"ד). ועיין ביורה דעה סימן קל"ט ורנ"ד בדינים אלו:

יב. עכבר שנמצא בשמן של בית הכנסת אם הוא מאוס אסור להדליקו בבית הכנסת: נר של בית הכנסת מותר לקרות לאורו:

יג. אין מדליקין נר של הדיוט מנר של בית הכנסת ויש מי שאומר דהני מילי בעוד שדולקין למצותן אבל כשצריך לכבותן מותר. הגה: מיהו לא נהגו לזוהר בכך ומדליקין בהן נר שהוא לצורך גדול ואפשר גם כן שדעת בית דין מתנה בכך וכן בכל הדברים שנהגו להקל בדברים כאלו והוא מהאי טעמא (פסקי מהרא"י סימן רכ"ה):

טו. בני כרך שקנו ספר תורה והתנו שאם יצא אחד מהכרך שהנשארים יתנו לו חלקו והוקרו הספרים אם יצא אחד מהם אין נותנין לו אלא מה שנתן בלבד:

סימן קנה – לילך מבית הכנסת לבית המדרש, ובו ב' סעיפים

א. אחר שיצא מבית הכנסת ילך לבית המדרש ויקבע עת ללמוד וצריך שאותו עת יהיה קבוע שלא יעבירונו אף אם הוא סבור להרויח הרבה. הגה: ואף מי שאינו יודע ללמוד ילך לבית המדרש ושכר הליכה בידו או יקבע לו מקום וילמוד מעט במה שיודע ויחשוב בעניניו ויכנס בלבו יראת שמים (הר"י פרק קמא דברכות):

ב. קודם שילך לבית המדרש יוכל לאכול פת שחרית אם הוא רגיל בו וטוב שירגיל בו:

הלכות משא ומתן

סימן קנו – סדר משא ומתן, ובו סעיף אחד

א. אחר כך ילך לעסקיו דכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון כי העוני יעבירונו על דעת קונו ומכל מקום לא יעשה מלאכתו עיקר אלא עראי ותורתו קבע וזה וזה יתקיים בידו וישא ויתן באמונה ויזוהר מלהזכיר שם שמים לבטלה שבכל מקום שהזכרת השם מצויה מיתה מצויה ויזוהר מלישבע

אפילו באמת שאלף עיירות היו לינאי המלך וכולם נחרכו בשביל שהיו נשבעים שבועות אף על פי שהיו מקיימים אותם ויזוהר מלהשתתף עם הכותים שמא יתחייב לו שבועה ועובר משום לא ישמע על פיך. הגה: ויש מקילין בעשיית שותפות עם הכותים בזמן הזה משום שאין הכותים בזמן הזה נשבעים בעבודת אלילים ואף על גב דמזכירין העבודה זרה מכל מקום כוונתם לעושה שמים וארץ אלא שמתפין שם שמים ודבר אחר ולא מצינו שיש בזה משום לפני עור לא תתן מכשול דהרי אינם מוזהרין על השיתוף (ר"ן סוף פרק קמא דעבודה זרה, ורבינו ירוחם נתיב י"ז חלק ה', ותוספות ריש פרק קמא דברכות). ולשאת ולתת עמהם בלא שותפות לכולי עלמא שרי בלא יום חגיגה (הגהות מיימוני פרק קמא מהלכות ע"ז) (ועיין ביורה דעה בהלכות ע"ז סימן קמ"ז):

הלכות נמילת ידיים

סימן קנז – דיני זמן קביעות סעודה, ובו סעיף אחד

א. כשיגיע שעה רביעית יקבע סעודתו ואם הוא תלמיד חכם ועוסק בלמודו ימתין עד שעה ו'. ולא יאחר יותר דהוי כוזק אבן לחמת אם לא טעם מידי בצפרא:

כתר תורה

להורים – למלמדים – מנהלים – רבנים – ראשי ישיבות

בידכם לעשות כל תלמידים ליהודים הלומדים תורה לשמה והולכים בדרך השולחן ערוך, על ידי שיחזקם ללמוד בכל יום "אורה חיים החדשי" שולחן ערוך מחבר ורמ"א (או לכל הפחות שיעור "אורח חיים היומי", לסיים כל שו"ע או"ח במשך שנה תמימה, לימוד של 5-10 דקות בלבד בכל יום) ועל ידי זה ידעו האיך להנהיג את ביתם על פי השולחן ערוך.

זכרו נא! מה שכתוב בחובת הלבבות שער אהבת ה' וזה לשונו:

וכן מי שאינו מתקן אלא את נפשו בלבד תהיה זכותו מעוטה.

ומי שמתקן נפשו ונפשיות רבות תכפל זכותו כפי זכויות מי שמתקן לאלוקים, עד כאן לשונו.

הנה מובא פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחולק לכל החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בקדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בפתי פנסיות ובפתי מדרשות. ובשמחות. ולכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הלכה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזפה את הרבים ו' לחודש – עמוד ה' זוכה לפנים צדיקים!

